JAMHUURIYADDA SOMALILAND

REPUBLIC OF SOMALILAND

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA

SOLICITOR GENERAL OFFICE

FAAFINTA RASMIGA AH
OFFICIAL GAZETTE

أَلنّشرة الرّسمية لجمهورية صوماليلاند

Sannadka 5aad	*Cadad Gaar ah*	**1/9**/2016

Xeerka ka hortaga ku tagrifalka hantida qaranka
iyo
la dagaalanka musuq-maasuqa
Xeer Lr. 38/2007

Email: garyaqaankaguud@gmail.com

Web.www.garyaqaankaguud.com

Lama iibin karo
Not for sale

Sannadka 2016

REPUBLIC OF SOMALILAND

THE PRESIDENT

JSL/DECM/249-599/122007 **DATE….31/12/07**

DECREETO MADAXWEYNE NO: 302/2007

Dhaqan-galka XEER lr 38/2007 XEERKA ka hortaga ku tagrifalka Hantida Qaranka iyo La Dagaalanka Musuq-maasuqa

Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

Markuu Arkay: Ogaalanshaha Golaha Wasiirada ee xeer Lr. 38/2007.

Markuu Arkay: Qodobka 90aad ee Dastuurka JSL.

Markuu Helay: Go'aanka Golaha Wakiilada JSL ee GW/KF-5/417/2007 ee 05/06/07 kuna ansixiyeen xeer Lr. 38/2007 ee Xeerka Ka Hortaga Kutagrifalka Hantida Qaranka & La Dagaalanka Musuq-maasuqa.

Markuu Arkay: Qodobka 75aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland.

Wuxuu soo Saaray

Dhaqan-galka Xeer Lr. 37/2007 ee Xeerka Ka hortaga kutagrifalka Hantida Qaranka & La Dagaalanka Musuq-maasuqa oo lagu baahin-doono Faafinta rasmiga ah (Bulatino Officiale).

Allaa Mahad Leh,

Daahir Riyaale Kaahin
Madaxweyne

The Republic of Somaliland
House of Representatives
Head Quarter Hargeisa.

Jamhuuriyadda Somaliland
Golaha Wakiilada
Xarunta Hargeysa

Ref: GW/KF-5/417/2007

Date : 5/6/2007

Ujeedo: - Go'aanka Ansixinta Xeerka Ku takrifalka Hantida Qaranka iyo Ladagaalanka Musuq-Maasuqa

GOLAHA WAKIILADA JSL

MARKUU ARKAY: Qodobka **77, 78** ee mashaariicda Sharci ee aan ahayn Maaliyada

MARKUU ARKAY: Sixitaanka iyo toosinta la xidhiidha Mashruuc Sharcigan ee Madaxweynaha **JSL.**

MARKUU DHEGAYSTAY: Talo bixinta la taliyayaasha Sharci ee **Golaha Wakiilada** kuna aadan Mashruuc Sharcigan.

WUXUU ANSIXIYAY

Mashruuc Sharcigan Xeerka ka hortagga ku takrifalka Hantida Qaranka iyo la dagaalanka Musuq Maasuqa ee Xeer **No:38/007** ka dib markii soo jeedinta **Madaxweynaha** ee ku aadan qodobka **13aad** ee **Xeerkan Goluhu** diiday haseyeeshee waxa uu waayay Codkii uu ku meel mari lahaa sidaas darteedna, iyada oo ay tirada Kooramku ahayd **(51) Mudane** waxay codayntii u dhacday sidan :- waxaa ogolaaday **(49) Mudane** waxaa ka aamusay **(1) Mudane,** cid diidayna ma jirto, **Gudoomiyuhuna,** muu codayn sida caadada u ah.

ALLAA MAHADLEH

Maxamed Xassan Kaahin (Keyse)
Xog. Guud ee Golaha Wakiilada

C/raxmaan Maxamed C/laahi (Ciro)
Gudoomiyaha Golaha Wakiilada JSL

Website: www. Somalilandhouseofrepresentatives.net

3

JAMHUURIYADDA SOMALILAND

Xeerka K hortaga ku Tagrifalka Hantida Qaranka & La Dagaalanka Musuq-maasuqa Xeer No. 38/2007

Dib-u-habaynta 1aad

Golaha Wakiilada

Markuu Arkey:	Qodobka 12aad faqradiisa 1aad ilaa 5aad, qodobka 77aad ee Dastuurka Qaranka.
Markuu Dersay:	Xeerka Ciqaabta Guud qodobadiisa 242, 245 iyo 366.
Markuu Falanqeeyay:	Xeerka Golaha Wasiiradu usoo gudbiyay G/wakiilada ee Dib-u-habaynta lagu sameeyay.
Markuu Ogaadey:	Baahida loo qabo Xeerkan kaas oo gundhig u ah la dagaalanka ku tagrifalka Hantida Qaranka iyo Musuq-maasuqa ragaadiyay hormarka Ummadda.
Markuu Tixgeliyey:	Doodii Mudanayaasha Golaha Wakiilada.

Wuxuu Ansixiyey Xeerkan

Qodabka 1aad

Macnaha Erey-Bixita:-

Erayada ama weedhaha hoos ku qoran haddii aan si kale loo fasiran waxa xeerkan gudihiisa loo fasiranayaa sida soo socota:-

Xatooyo, lunsasho: - waxa loola jeeda isticmaalka Hanti aanad lahayn oo lagugu aaminey ama aad masuul ka tahay in aad u isticmaasho si aan sharciga Waafaqsanayn.

Laaluush: - Waa bixin iyo qaadasho Hanti, taasoo suurto gelinaysa si loo fuliyo hawlo aan sharciga waafaqsanayn.

Ku Takrifal: waxa looga jeeda isticmaalka iyo meelaysiga aan sharciga wafaqsanayn ee hantida qaranka iyo tan gaarka ah

Musuq-maasuq: waa hab ku salaysan farsamo iyo Khiyaamo oo lagu hanto aduunyo ama derajo aanad u qalmin. Musuq-maasuq nuxurkiisu waa Xatooyo, laaluush iyo ku-takrifal Cilmiyeysan.

Hanti guurta ah:

(Mobile Assets) waa shay ama qalab qiimo leh oo Meeshaad doontid la tegikartid Ama u qaadikartid, sida Baabuurta, badeecadaha, Macdanta, lacagta........ iwm

Hanti ma guurto ah:

(Fixed Assets) waa maal ama qalab qiimo leh oo Meel ku sugan oo aan qaadmi karin Sida .Dhul, warshad, Daar, Beer..... iwm

Madaxda sare ee dawladda: waxa loola jeeda, Gud.bangiga Dhexe, Gud hayadda shaqaalaha, Xeer ilaali yaha Guud hanti Dhawra ha Guud, Maareyayaasha Hayadda ha madaxa banaan, Agaasimayaasha Guud, 3 da taliye ciidan (qaranka, booliska, Iyo asluubta)

Sarkaalka guud:

(Public Officer) waxa loola jeedaa qofkasta oo Masuuliyad shaqo qaran haya Darajo kasta ha lahaadee.

Documents rasmi ah: waxa loola jedaa qoralada uu sameyo Ama uu sugo sarkaal guud ama cid Kale oo loo igmaday.

Dheef: waxa loola jeedaa manfac cidkasta Faaiido iyo waxtar u leh.

Eex: waxa loola jeeda ficil ay cadaalad daro ku jirto oo aan dhexdhexaad ahayn dhinac U xaglinaya.

Qod 2aad

Xatooyo Ku Takrifal ama Lunsi Hanti Qaran

1. Masuulka guud ama qof loo xilsaaray hawl guud oo sabab xafiiska uu masuulka ka yahay ama shaqadiisa ah ku haya ama kaga masuul ah lacag ama hanti guurto ah, ama ma guurto ah oo maamul ka guud uu leeyahay oo ku takrifala ama leexiya si uu isagu dantiisa uga faa'ideysto ama uga faa'ideeyo qof kale ama in kabadan ba isaga oo aan wood sharci u lahayn waxa la marinayaa ciqaaba ha soo socda:-

b. waxa lagu ciqaabaya xadhig u dhaxeeya 3(saddex) sanno ilaa 10 (toban)sanno.

t. ganaax dhan s/l Shs. 1,000,000/=(halmilyan).

j. lacagtii uu lunsadey oo uu soo celiyo.

2. Haddii hantida la lunsaday ama lagu takrifaley ay dhantahay S/L sh. **2,000,000**/= ilaa S/L Shs**.** **50,000,000**/= (laba milyan ilaa konton milyan S/L sh.) Waxaa lagu ciqaabayaa xadhiga u dhexeeya **6** sanno ilaa **10** sanno.

3. Haddii hantida la lunsaday ama lagu takrifaley ay dhantahay S/L Sh.s. **50,000,000**/=(kontonmilyan) iyo wixi kabadan waxaa lagu xukumay **10-20** sanno.

4. Haddii la soocelin waayo hantidii la lunsaday waxa lagu bedelayaa xadhig u dhigma inta hantida la lunsaday ay leeg tahay.

Qodobka 3aad

Waayidda. Xuquuqda Shaqaalenimo

1. Ciqaabta ku xusan qod. 2aad faqradiisa 1aad, 2aad ilaa 3aad, waxa ka dhalanaya in qof kasta oo ay Maxkamad horteeda kaga cadaato inuu danbiyadaas galay aanu xil danbe oo dawladeed qabanin inta cimrigiisa ka hadhey.

2. Qof kasta oo uu ku dhaco xukun maxkamadeed oo kama danbeys ah oo ka dhashay ciqaabana ku xusan qod. 2aad waxa uu waayayaa

xuquuqdiisii shaqaalenimo mudadii uu shaqada hayay.

3. Sarkaalka guud ama qof kasta oo shaqaale ah haddii xadhiga lagu xukumay uu ka yar yahay 3 (saddex) sano waxa shaqada dawladnimo laga laalaayaa muddo aan ka badneyn 2 (laba) sano

Qod 4aad
Qoraalada been abuurka ah

1. Sarkaalka guud ama qofka kasta oo inta shaqada loo igmadey ku jiro sameeya qoraal been abuur ah ama qayb ka mid ah been abuura ama been ka sheega qoraal sax ah isago ujeedooyin gaar ah ka leh waxaa lagu xukumayaa xadhig u dhexeeya **1** (Hal) sano ilaa **8** (sideed) sano.
2. Qof kasta oo documenti lacag lagu qabto ama lagu bixiyo oo dawladdu leedahay si qaldan u isticmaala kuna lunsada hanti qaran waxa lagu xukumayaa ciqaabaha ku xusan qod.**2aad** faqradiisa **1aad, 2aad** iyo **3aad** iyadoo laga qiyaas qaadanayo culayska hantida uu lunsaday hadba inta ay le'eg tahay.
3. Sarkaalka guud ee u xilsaaran hawl qaran ee u fududeeya ama gacan ku siiya ama si uun u suuro geliya mid ka mid ah xaaladaha ku xusan qod. **2aad,** waxa lagu xukumayaa ciqaabaha ku xusan isla qod. **2aad**ee xeerkan.

Qod 5aad

Ku Takrifal Awood Xafiis

1. Sarkaalka guud ama u xilsaarne hawl guud oo qaranku leeyahay ee la leexiya ama carqaladeeya isaga oo ka faaideysanaya awooda xafiiska uu masuulka ka yahay si uu dheef uga helo ama cid kale uga faaideeyo oo aan si toos ah u hoos iman maamulkiisa waxa lagu ciqaabaya xadhiga dhan **3** (Saddex) sano ilaa **8** (Sideed) sano.

Qod 6aad
Damiin

1. Sarkaal guud ama qof kasta oo loo soo xidho lunsi ama ku takrifal hanta qaran ha noqoto lacag cadaan ah (cash), jeegag, hanta guurto ah ama ma guurto ah derejo kasta ha lahaadee, waxaa ka reeban:-
   b) In la damiinto haba yaraatee.

   t) Inuu xadhiga iibsado ama cid kale u iibiso.

   j) Inuu ka faa'iideysto cafis madaxweyne.

Qod 7aad
Laaluush

-Laaluush qaataha iyo laaluush bixiyuhu waa isku danbi sharciga hortiisa.

1) Masuul kasta oo qaata laaluush ama aqbala ballanqaad nooc kasta ha ahaatee, ama u suurtogeliya qof kale inuu ku helo hanti ama dheef

aanu xaq u lahayn si uu u fuliyo hawlo xafiiskiisa ah waxa lagu ciqaabayaa:-

b) Xadhig aan ka badneyn **3** sano.

t) Ganaax dhan S/L Shs. **5.000,000 /=** ilaa **10,000,000 /=**

2) Qof kasta derejo kasta ha lahaadee oo uu ku caddaado danbiga ku xusan faqrada **1aad** ee isla qodobkan waxa kale oo lagu ciqaabayaa:-

b) Shaqadii uu qaranka u hayey oo laga eryo.

t) Xuquuqdii shaqaalanimo oo uu waayo.

j) Haddii uu bixin waayo lacagta ganaaxa ah waxa loogu bedelayaa xadhig u dhigma lacagta laga ganaaxey.

3) Qof kasta oo lagu helo bixin laaluush qaab kasta ha u bixiyee waxa la marinayaa ciqaabaha ku xusan faqradaha **1aad iyo 2aad ee** isla qodobkan.

Qod 8aad

Dayacaad masuuliyad qaran

1) Sarkaalkasta ama u xilsaarne masuuliyad qaran oo lacag ama dheef kale ku hela ama aqbala ballanqaad oo dayaca shaqo xafiiskiisa ah oo socotey ama ku kaca shaqo khilaafsan waajibaadka xafiiskiisa si ay dantiisa gaar ahaandeed u fusho waxa uu mutaysanayaa ciqaabaha:-

b) Xadhig dhan **2** (laba) sano ilaa **5** (Shan) sano.

t) Ganaax dhan **3,000,000 /=** ilaa **20,000,000 /=**

j) Haddii uu ganaaxa bixin waayo waxa loogu bedelayaa xadhig.

Qod 9aad

Kootarabaan / khiyaamo

1) Ganacsade kasta oo badeecad aan cahuurneyn dalka gudihiisa soo gelya tab iyo xeel kasta ha isticmale, oo la qabto waxay ciqaabtiisu noqoneysaa:-

b) Badeecada aan cashuurneyn ee la qabtay oo dhammaanteed ay dawladdu la wareegto.

t) Ruqsada ganacsi oo laga laalo muddo hal sano ah.

j) Xadhig u dhexeeya **6** bilood ilaa **1** sano.

x) Ganaax dhan S/L Shs. **5,000,000 /=** ilaa **10,000,000 /=**

Kh) ganaaxa ku xusan faq. (b) ee isla qodobkan waxaa loo kala qaybinaya sidatan:-

-**60%** (boqolkiiba lixdan) waxaa lagu shubaya khasnada dawladda.

-**40%** (boqolkiiba afartan) waxaa lagu abaal marinayaa hayadihii ka hawlgalay sida booliska, xeer-ilaalinta, shaqaalaha maxkamada iwm.

1. Ganacsade kasta oo khiyaameeya saraakiisha cashuuraha ama been ka sheega nooca badeecadiisa si uu isaga yareeyo culayska cashuurta ku waajibtay, waxaa lagu ciqaabayaa:-

    b) Xadhig dhan **1** (Hal) sano ilaa **5** (Shan) sano.

t) Ganaax dhan **1,000,000 /=ilaa5, 000,000/=.**

Qod 10aad
Ishortaag shaqo Qaran

1. Sarkaalka guud ama qof kasta oo masuul ka ah hayad dawladeed oo diida ama is hortaagta ama rabashad kala horyimaada baadhayaasha ama Masuuliyiinta u xilsaaran ilaalinta iyo baadhista hantida qaran waxa lagu xukumaya:-

    - Xadhig dhan **6** (lix) bilood ilaa **5** (Shan) sano.

2. Qof kasta oo ishortaag, dagaal ama xaalad abuur kala horyimaada hayaddaha maamulka, ama garsoorka ama hayada siyaasadeed ama wakiiladooda ama hayad qaran si uu isu hortaago shaqadooda gabi ahaanba ama qayb ka mid ah waxa la marinayaa ciqaabta ah:-

    - Xadhig dhan **1** (Hal) sano ilaa **7** (Todoba) sano, haddi aan fal-danbiyeed ku yeelan khatar intaa ka culus oo waqti danbe cadaada.

Qod 11aad
Dhaqan galka

- Sharcigani waxuu dhaqa gelayaa marka uu saxeexo Madaxwaynaha JSL.

Qod 12aad
Laalid

- Waxa la laalay sharci kasta oo ka horimanaya ama aan la socon kareyn xeerkan.

Maxamed Xasan Kaahin (keyse)
Xog. Guud ee Golaha Wakiilada

C/raxmaan Maxamed C/laahi (cirro)
Gudoomiyaha Golaha Wakiilada